

Årsmelding for 2022

Innhold	side 1
Sammendrag	side 2
Statlige krav til måloppnåelse	side 3
Kystverkmusea	side 7
Valgte styringsorganer i 2022	side 8
Økonomi 2022	side 9
Forvaltning	side 10
Formidling	side 11
Forskning og nettverksarbeid	side 16
Fornyning	side 17

Sammendrag

Museene for kystkultur og gjenreisning i Finnmark IKS (MKGF) er et interkommunalt selskap som eies av Hammerfest kommune med tre eierandeler, Måsøy kommune med en eierandel, Nordkapp kommune med to eierandeler, Lebesby kommune med en eierandel, Gamvik kommune med en eierandel, og Berlevåg kommune med en eierandel.

«Kystmuseene» med sine 6 avdelinger (Hammerfest, Måsøy, Nordkapp, Lebesby, Gamvik og Berlevåg) dekker et stort geografisk og museumsfaglig område og er en av Finnmarks største museumsorganisasjoner.

2022 var det første året uten covid- restriksjoner siden 2019. Dette medførte at vi så en endring i reiselivet fra i hovedsak norske og finske besøkende i covid-perioden til mer blandet nasjonalitetssammensetning i 2022. Våre museer har imidlertid hatt et stort fokus på lokal publikumsutvikling og lokal relevans i 2022.

Vi har oppnådd god kontakt med våre lokalsamfunn, både institusjoner som skoler og barnehager, og med enkeltpersoner. Vi ser spesielt at mange setter pris på at vi arrangerer åpne gratis formidlingstilbud.

Kystmuseene har fortsatt stort fokus på våre museers samfunnsrolle, museumsfaglige kvalitet, legitimitet, relevans og representativitet, både lokalt, regionalt og nasjonalt. Vi har i denne sammenheng gjennomført interne faglige prosesser med fokus på utvikling, eller endring av museenes arbeid med våre ansvarsområder samt sett på hva dette innebærer for vår kontakt med våre eierkommuner, 3. sektor, skoleverket, næringslivet og relevante offentlige institusjoner. Dette danner grunnlaget for en bred tilnærming til MKGFs kartlegging av våre museers nåværende og framtidige samfunnsrolle og publikumsgrunnlag.

Det er registret en moderat økning i billettinntekter, men vi merker fortsatt effekter av den internasjonale situasjonens innvirkning på turistmarkedet.

Vårt fokus på lokal samfunnsrolle, relevans for innbyggeren med større grad av involvering av lokalbefolkningen innebærer fortsatt en ordning med fri adgang, som følge av dette; reduserte inntekter fra et lokalt publikum.

Våre museer har en sentral rolle som kunst – og kulturinstitusjoner i et omland med store forventninger, men med et svakt markedsgrunnlag. Dette utløser behov for frie midler til programarbeid, noe som ikke er mulig uten en økning av de offentlige driftstilskudd. Egeninntekter kan ikke alene løse dette behovet.

To av våre museer driver kommersiell kafedrift og overnatting, dette anses å ha et potensiale for økt inntjening over tid. Styret og representantskapet vedtok i 2022 en avsetning av ressurser til oppgradering av inventar og utstyr for en optimalisering av det kommersielle potensialet ved driften av Foldalbruket og Slettnes fyr i løpet av 2023.

MKGF anser at driften er økonomisk forsvarlig og at bygninger og utstyr blir vedlikeholdt etter de rammer og forutsetninger som selskapet og dets eiere setter for virksomheten.

Våre museers forvaltning av viktige verdier både fra Finnmarks og nasjonens historie og samtid, bør i større grad reflektere vårt driftsgrunnlag. Vi har fortsatt behov for økte lønnsmidler til en rekke nye fagstillinger innen formidling, forskning, samlingsforvaltning og kritiske driftsfunksjoner.

Vi finner det fortsatt riktig å peke på en utilsiktet forskjell i størrelsen på det ordinære, statlige driftstilskuddet mellom «Kystmuseene» og sammenlignbare, men mindre museumsorganisasjoner i Finnmark. Museer som mottar et betydelig større, årlig ordinært driftstilskudd fra KUD. Det er en forventning om at vår søknad om økt statlig tilskudd i tråd med dette blir imøtekommet.

Samlingsforvaltning utføres i henhold til prosedyrene nedfelt i «Samlingsforvaltningsplan 2021-2026».

I 2022 kan vi vise til en rekke formidlings prosjekter, her under utstillinger, foredrag, filmfremvisninger, teater, konserter, digital formidling m.m. Tilbudet i 2022 er utviklet med utgangspunkt i Kystmuseenes faglige ressurser og i samarbeid med en rekke eksterne aktører.

Kystmuseene jobber aktivt med sin digitale formidling og kommunikasjon. I tillegg til nettsiden, benyttes Facebook og Instagram for å informere om våre arrangement og tilbud.

Forskning er en av museets kjerneoppgaver, og i tråd med ønsket om å være utadrettet i forskningsprosessen, deltar vi i flere forskningsnettverk. Innen forskning på krig og gjenreisning har selskapet posisjonert seg både lokalt, regionalt og nasjonalt. Museet deltar i dag i to pågående forskningsprosjekter. «Dutkan Davin» er et samarbeidprosjekt mellom museer i Troms og Finnmark, samt UiT- Norges arktiske universitet. Formålet er å fremme forskning ved institusjonene, og målet er minst to fagfelleverderte artikler og en ny søknad om forskningsbasert samarbeid mellom museene.

Selskapet har utarbeidet og iverksatt retningslinjer og krav til standard og kvalitet innen økonomiforvaltning, forskningsetikk, bruk av digitale plattformer og forvaltning av kildemateriale.

Med et samlet driftsbudsjett på 18 millioner kroner er utviklingsmulighetene for MKGF svært begrenset, noe som i all hovedsak svekker vår mulighet til å øke museets årsverksrammer og derav vårt museumsfaglige handlingsrom.

Det forventes en økning av det statlige driftstilskuddet.

Statlige krav til måloppnåelse

Museene for kystkultur og gjenreisning i Finnmark IKS arbeider målrettet for å realisere de nasjonale målene om økt tilgang til kunst og kultur av ypperste kvalitet. Vi arbeider for at våre museer skal gis gode rammevilkår for å fremme museumsfaglig utvikling og fornyelse,

tilby møteplasser og bygge fellesskap, samt samle inn, bevare, dokumentere og formidle kulturarv.

Som en av Finnmarks største museumsorganisasjoner skal våre museer utvikle og formidle kunnskap om kultur, tradisjoner, hverdagsliv, arbeid og dramatiske hendelser i fortid og nåtid for individer og samfunn i Nord-Troms og Finnmark. I tillegg har vi ansvar for Kystverkets kulturminner i Troms og Finnmark.

Våre seks museer gis stor faglig frihet og tillit til å definere hva som er relevant og viktig for våre lokalsamfunn og byer, samt et stort handlingsrom for å stille kritiske spørsmål. Integritet, forskningsbaserte metoder, søken etter faglig relevans, bred inkludering, en åpen dialog om kunnskapsutvikling og en agendasettende samfunnsrolle, er følgelig grunnleggende verdier og viktige kjernespoørsmål for Museene for kystkultur og gjenreisning i Finnmark IKS

MKGF har i årsrapporten for 2022 redegjort for hvordan virksomheten imøtekommer krav til måloppnåelse for bevilgningene til museer og andre kulturverntiltak i henhold til Kultur- og likestillingsdepartementet krav til rapportering

Kultur- og likestillingsdepartementet tildelte Museene for kystkultur og gjenreisning i Finnmark IKS et driftstilskudd for 2022 på kr 6 310 000.

Museumsmeldingen, Meld. St. 23 (2020-2021) Musea i samfunnet. Tillit, ting og tid, ble behandlet i Stortinget 7. juni 2021, jf. Innst. 573 S (2020-2021). En samlet stortingskomité har sluttet seg til de nye målene og tiltakene på museumsområdet.

Målene for bevilgningene til museer er å legge til rette for institusjonenes videre utvikling gjennom:

- solid kunnskapsproduksjon
- relevant formidling
- helhetlig samlingsutvikling
- trygg ivaretagelse
- aktiv samhandling

Museene skal utvikle og formidle kunnskap om den materielle og immaterielle historien til mennesker og samfunn som har levd til ulike tider, i samspill med verden rundt. Forskning og annen kunnskapsutvikling er sentralt i dette arbeidet. Departementet forventer kompetanse i organisasjonen som kan imøtekomme dette.

MKGF legger følgende krav og forutsetninger til grunn for vår tilbakemelding knyttet til vilkårene for statlig tilskudd til museumsvirksomheten i Kulturdepartementets tilskudds brev for 2022:

Forsvarlig og effektiv drift

MKGF anser at driften er økonomisk forsvarlig og at bygninger og utstyr blir vedlikeholdt etter de rammer og forutsetninger som selskapet og dets eiere setter for virksomheten.

«Kystmuseene» med sine 6 avdelinger (Hammerfest, Måsøy, Berlevåg, Gamvik, Kjøllefjord og Honningsvåg) dekker et stort geografisk og museumsfaglig område og er en av Finnmarks største museumsorganisasjoner. Vi finner det riktig å peke på en utilsiktet forskjell i størrelsen på det ordinære, statlige driftstilskuddet mellom «Kystmuseene» og sammenlignbare, men mindre museumsorganisasjoner i Finnmark som mottar et betydelig større årlig ordinært driftstilskudd fra KUD.

Egeninntekter

Det er registret en moderat økning i billettinntekter, men vi merker fortsatt effekter av den internasjonale situasjonens innvirkning på turistmarkedet. Et økt fokus på lokal samfunnsrolle, relevans for innbyggeren med større grad av involvering av lokalbefolkningen med påfølgende fri adgang, vil innebære reduserte inntekter fra et lokalt publikum.

Kulturelt mangfold, relevans og representativitet

I tråd med at vårt museum har en spesiell plikt til å ivareta det flerkulturelle Finnmark arbeider MKGF kontinuerlig med tema knyttet til kvensk og samisk identitet. Det er i denne sammenheng behov for en økt satsning på kvenske og samiske tradisjoner, kultur og næringer da disse er nært knyttet til våre museers ansvar og rolle for forvaltning, forskning og formidling av den kvenske og kystsamiske kulturen.

Våre museer har en stor oppgave med å løfte fram fiske, småbruk og utmarksnæring som en viktig del av kvensk og samisk livsform og kultur. Den kvenske og kystsamiske identiteten har gjennomgått en langvarig fornorskingsprosess og trenger å redefineres med økt fokus på kulturelle kjennetegn, ferdigheter og livsform knyttet til lange, men underkommuniserte kvenske og kystsamiske tradisjoner.

Gjennom en økt satsning på formidling av den samlede kvenske og samiske kulturen, skal våre museer i særdeleshet bidra til synliggjøring og anerkjennelse av den kvenske og kystsamiske opprinnelsen, verdier, ferdigheter og livsform – historisk og i vår samtid. Dette forutsetter styrking av selskapets faglige rammevilkår.

Publikumsutvikling

Kystmuseene har et stort fokus på våre museers samfunnsrolle, museumsfaglige kvalitet, legitimitet, relevans og representativitet, både lokalt, regionalt og nasjonalt. I 2022 har vi gjennomført flere tiltak som har tydeliggjort museenes posisjon i sine lokalsamfunn. Våre museers nåværende og framtidige publikumsgrunnlag er derfor under endring som følge av nedgang i turistbesøk og økt fokus på samhandling, kunnskapsinnhenting og forskning rettet mot lokale og regionale tema. Dette innebærer at vårt lokale samfunnsmandat vil være en prioritering av dialog og involvering av lokalbefolkningen samt en styrking av våre museers rolle som lokale kultur – og kunnskapsinstitusjoner.

Sikkerhet og beredskap

MKGF følger de til enhver tid gjeldende lover og retningslinjer for sikkerhet og beredskap som omfatter våre virksomheter. Vi har gode alarmsystemer for varsling av brann og innbrudd, forsvarlige rutiner for krisehåndtering og årlige kontroller av alle risikoområder.

Universell utforming

Museet i Honningsvåg og Gjenreisningsmuseet tilfredsstiller kravene om universell utforming. Gamvik museum er også til en viss grad tilrettelagt.

Vi har fortsatt store utfordringen med hensyn til tilgjengelighet for funksjonshemmede i Kjøllefjord, Berlevåg og ved Måsøy museum. Disse avdelingene holder til i verneverdig bygningsmasse med store praktiske og ressursmessige utfordringer knyttet til forventninger om universell utforming.

Planer for ny hjemmeside ble realisert i 2022 og dette omfatter blant annet tilpasning og krav til universell utforming.

Arbeid for å hindre trakassering – oppfølging av tiltak som fremmer likestilling

Kystmuseenes tilstreber en balansert fordeling knyttet til kjønn og alder uten å diskvalifisere for etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk og er særlig bevisst på disse forholdene både ved rekruttering av nye medarbeidere og gjennom løpende oppfølging av avdelingene.

For tiden har vi kvinner ansatt i 18 årsverk og menn i 8 årsverk ved Kystmuseene. Ledergruppen består av 1 mann og 2 kvinner. Selskapets styre består av 2 kvinner og 4 menn.

Immateriell kulturarv

Kystmuseenes arbeidet i 2022 med den immaterielle kulturarven på følgende måter:

Utøvende kunst: Museets avdelinger har flere egne kunstsamlinger bestående av både samiske og andre lokale billedkunstnere, fotografer og skulptører. Samlingene brukes aktivt i formidlingen. I tillegg inviteres ulike kunstnere, filmskapere, musikere med flere, inn til våre museer for egne produksjoner og utstillinger.

Tradisjonelt håndverk: Våre museer gir tilbud om opplæring i samisk håndverk. Flere av våre museer gir også tilbud om opplæring i ulike tradisjoner knyttet til matkultur, fiskeri og kystkulturen for øvrig.

Kunnskap om naturen og universet: Museenes naturhistoriske samlinger og formidlingstiltak som setter økt søkelys på relevante utfordringer knyttet til klimaendringer og forvaltning av de marine ressurser, inngår i flere av våre museers formidlingsprogrammer. Selskapet har lagt til rette for utviklingen av verdensarvprosjektet Struves meridianbue i Hammerfest.

Sosiale skikker, ritualer og festiviteter: Museenes programmer reflekterer både lokale, regionale, nasjonale og internasjonale merkedager, riter og nasjonaldager som kjennetegner lokalsamfunn langs finnmarkskysten. Dette omfatter både de kvenske og samiske tradisjoner og markeringer samt flere markeringer og formidlingsopplegg knyttet til en økt internasjonal bosetting.

Muntlige tradisjoner og uttrykk: Kystmuseene samler inn og formidler lokalt tradisjonsstoff knyttet til sagn, eventyr og revy- og sangtradisjoner.

Mattradisjoner: Det er økt fokus på lokale sjømattradisjoner, kvensk og samisk matkultur og regionens mangfoldige internasjonale kjøkken. Flere av våre museer samarbeider med relevante ressurser i lokalsamfunnet og det foreligger planer om utvikling av lokalmat og sjømatprosjekt ved Gamvik museum i forbindelse med museenes dokumentasjon og formidling av regionens sjømattradisjoner.

Vedtakter: Selskapsavtalen gjelder fra 1. januar 2017. Avtalen avklarer forholdet mellom eierskap og forvaltningsansvar. Bygninger og eiendommer forvaltes av den enkelte kommune på ordinært vis som kommunale eiendommer, mens samlinger i museets magasiner og utstillinger må forvaltes av museets styre og ledelse. Bygninger som er fredet etter kulturminneloven inngår i museets samlinger

Ytre miljø: Selskapet har ikke drift som medfører forurensning av det ytre miljø.

Kystverkmusea

Valgte styringsorganer i 2022

Representantskapet

Representantskapet er selskapets høyeste organ, og er sammensatt av tre representanter fra Hammerfest kommune, to fra Nordkapp kommune og en fra hver av de øvrige eierkommunene. Nedenfor vises oversikt over valgte representanter:

- Leder Astrid Gaup Skancke, Hammerfest
- Personlig vara, Hammerfest

- Medlem Simon Kongsbak, Hammerfest
- Personlig vara, Hammerfest

- Medlem Per Øystein Utstrand, Hammerfest
- Personlig vara, Hammerfest

- Nestleder Jan Olsen, Nordkapp
- Personlig vara Trudy Engen, Nordkapp

- Medlem Heidi Anita Holmgren, Nordkapp
- Personlig vara Tor Harald Mikkola, Nordkapp

- Medlem Bernth Sjursen, Måsøy
- Personlig vara, Jan Harald Lyder, Måsøy

- Medlem Karin-Marie Hansen, Gamvik
- Personlig vara Gunn Mari Kverndal Kristiansen, Gamvik

- Medlem Rolf Laupstad, Berlevåg
- Personlig vara, Svein Johan Kalvik, Berlevåg

- Medlem Hanne Arnrup-Øien, Lebesby
- Personlig vara Sigurd Rafaelsen, Lebesby

Representantskapet har avholdt ett møte i 2022.

Styret

Museene for kystkultur og gjenreisning i Finnmark IKS sitt styre består av 6 medlemmer med varamedlemmer:

- Styreleder Leif Vidar Olsen, Hammerfest
- Varamedlem Anne Grethe Arntzen, Berlevåg

- Nestleder Jan Erik Raanes, Gamvik

- Varamedlem Marit Tjernstad, Nordkapp
- Styremedlem Gry Paulgaard, Tromsø
- Varamedlem Beate Bursta, Alta
- Styremedlem Knut Bjørn Lindkvist, Nordkapp
- Varamedlem Kai Brox, Gamvik
- Styremedlem Anne Therese Seppola, Måsøy
- Varamedlem Lise Birgitte Øfeldt, Lebesby
- Styremedlem Jon Trygve Bergsåker, Berlevåg - ansattes rep fra høsten 2021
- Varamedlem – ikke oppnevnt pr. 31.12. 2022

Styret har avholdt 2 møter og behandlet 16 saker i 2022.

Økonomi 2022

Årsregnskapet viser et netto driftsresultat på kr 278.194

Driftsinntektene er på kr 18.333.984. Det er kr 196.294 mer enn budsjettet. Utgiftene er på kr 18.056.790 som er kr 463.543 lavere enn budsjettet. Det gir et driftsresultat på kr 278.194 mot budsjettet kr -381.643.

Disposisjonsfondet er økt med kr. 491.063 til kr. 5.530.159.

Bundne fond er redusert med kr 249.817 til kr 759.961. Struveprosjektet utgjør en vesentlig del.

Etter anbefaling fra revisjonen føres pensjonsforpliktelsene i balansen. Dette fører til at selskapet har høye forpliktelser knyttet til pensjon. Som interkommunalt selskap står eierkommunene direkte ansvarlig for selskapets forpliktelser, og det vil bare være aktuelt å innfri disse ved eventuell avvikling av selskapet.

Museet er et driftsselskap og har ikke annen langsiktig gjeld.

Selskapet har positiv egenkapital i 2022. Egenkapitalen har utviklet seg positivt fra -1,9 mill. kr i 2019 til -0,583 mill. kr i 2020, til 0,767 mill. kr i 2021 og til kr 1,092 mill. i 2022

Styret vurderer at selskapets økonomi som positiv. Det er grunnlag for videre drift.

Forvaltning

Kystmuseenes samlinger

«Museets samlinger skal sikres og bevares best mulig for ettertiden og gjøres tilgjengelig for publikum og for forskning. Viktige delmål vil være gode sikrings- og bevaringsforhold samt prioritering og koordinering av samlingene».

St. melding nr. 49 (2008-2009) Framtidas museum.

Samlingene til Kystmuseene er kulturhistoriske med fokus på tema knyttet til: tvangsevakuering, nedbrenning og gjenreisning; fiskeri; Kystverkets virke og historie; den nordligste turismen og kvensk og sjøsamisk kultur. I tillegg har museene flere kunsthistoriske og naturhistoriske samlinger.

Museet forvalter en stor samling som består av 9202 gjenstander. 27 787 foto, 172 kunsthistoriske gjenstander, 31 bygg, 40 farkoster, 2 kaianlegg, 320 hyllemeter arkiv og digitale intervjuer.

Bygningene og samlingene ved de enkelte avdelinger eies av den aktuelle kommune eller stiftelse. Samlingene etterstrebtes forvaltet etter museal standard. Samlingene er lokalisert på de ulike avdelingene og forvaltes ut i fra lokale ressurser, oppbevaringsforhold og utfordringer.

I 2022 står de to største avdelingene, Nordkappmuseet og Gjenreisningsmuseet, for all tilveksten. Innen arbeidet med billedkunst er antallet på nye inntak og arbeidet med tidligere inntatt materiale omtrent like stor. På Nordkappmuseet har man kun jobbet med tidligere inntatt, uregistrert materiale. Man satser på å få oversikt over uregistrert samlingsmateriale og få ned etterslepet.

Alle nyinntak er nøye vurdert av inntakskomiteene ved avdelingene. 90% av tilveksten i kategorien kulturhistoriske gjenstander er utført i forbindelse med retrospektivt arbeid, dvs. materiale som var i samlinga tidligere, men som var uregistrert. Man har fokus på å få oversikt fremfor å ta inn nye emner.

Innenfor nyregistrerte fotografier er det 36% som var i samlingene fra før og som er registrert i forbindelse med retrospektivt arbeid. 64% er nyinntak, av dette er en tredjedel egenprodusert i forbindelse med et dokumentasjonsprosjekt utført av Gjenreisningsmuseet.

Museet eier ikke bygg, men samarbeider med kommuner og statlige organer om forvaltning av kulturhistoriske bygg i henhold til eiernes planer.

Vi prioriterer arbeidet med å få oversikt over og bygge ned registreringsetterslepet. Dette har resultert i at andelen av digitalisert og publisert materiale har økt, med bl.a. de første publiseringer for kulturhistoriske bygninger. Reduksjon i etterslepet må ses i sammenheng med de begrensede ressurser vi har til rådighet. Ved vurdering av nyinntak i inntakskomiteene må det tas hensyn til den begrensede magasinkapasitet.

Avhendingsprosesser er ikke gjennomført da vi mangler ressurser for å kunne avsette tilstrekkelig tid for en grundig gjennomført prosess.

Vi viderefører planer med opplæring i Primus samt tilrettelegging med nye arbeidsstasjoner og magasinkapasitet på de av våre avdelinger hvor dette er påkrevet. Vi har gjennomført interne seminarer knyttet til bruk av eKultur og Digitalt museum for publisering av artikler.

Formidling

Overordnet mål med formidlingen

” Museene skal nå publikum med kunnskap og opplevelser og være tilgjengelig for alle. Det innebærer målrettet tilrettelegging for ulike grupper og aktuell formidling som fremmer kritisk refleksjon og skapende innsikt.”

St. melding nr. 49 (2008-2009) Framtidas museum

Musene for kystkultur og gjenreisning i Finnmark IKS arbeider i overensstemmelse med den internasjonale museumsorganisasjonen ICOMs etiske regelverk. Her vektlegges musenes samfunnsrolle i formidlingsarbeidet slik:

“Museer har plikt til å utvikle sin viktige folkeopplysningsrolle og trekke til seg et bredere publikum fra lokalsamfunnet, området eller gruppen som de betjener. En integrert del av museets opplysningsoppgave består i å samhandle med det samfunnet museet tjener og arbeide for å fremme dets natur- og kulturarv”.

For byer, bygder og fiskevær langs finnmarkskysten er museene de eneste offisielle kulturinstitusjoner med et tydelig mandat om dialog, kunnskaps- og demokratiutvikling, styrking av ytringsfrihet og invitasjon til kritisk refleksjon i tett samarbeid med innbyggerne. Økt relevans for vårt omliggende samfunn er derfor en prioritert oppgave. Våre museer er viktige kulturformidlere, møteplasser og kunnskapskilder for individ og samfunn langs finnmarkskysten.

I 2022 kan vi vise til en rekke formidlingsprosjekter, her under utstillinger, foredrag, filmfremvisninger, teater, konserter, digital formidling m.m. Tilbudet i 2022 er utviklet med utgangspunkt i Kystmuseenes faglige ressurser og i samarbeid med en rekke eksterne aktører.

Formidlingstilbudene har reflektert museets ambisjon om økt relevans og aktualitet for våre lokalsamfunn som et ledd i en langsiktig strategi om styrking av samfunnsrollen. Det er i tillegg tatt hensyn til museenes rolle som kunnskaps- og opplevelsesprodusent for reiselivet samt at vi har ivaretatt vår rolle som en viktig nasjonal kunnskapsformidler innen en rekke fagområder.

Av våre formidlingsopplegg for 2022 viser vi til følgende eksempler:

Gjenreisningsmuseet:

- Utstilling: Heidi Persens Ládjogaphir – i formødrenes fotspor»
- Utstilling: Interreg Nord's «Struve – din verdensarv»
- Utstilling: «Tegning på tur» (på lån fra Nordnorsk Kunstmuseum) inkl. digital formidlingsoppgave
- Konsept for byvandring for grupper fra Voksenopplæringscenteret utviklet og prøvd ut.
- Podcast-episode i forbindelse med Arkivdagen 12.11.2022: Opplesning av brev fra to danske fredsarbeidere som var frivillige i Nord-Norge rett etter andre verdenskrig.
- Utstilling: Se torsken! Utlån fra Tromsø Museum
- Foredrag i regi av Kvensk-finsk riksforbund med Trond Gabrielsen under Lindstrømfestivalen: «Sisu-timen: Kvener – ei folkegruppe fra vikingtida»
- Trebindsverket «*Andre verdenskrig i nord*» utgitt med to fagfellevurderte kapitler av hhv. Heidi Stenvold og Nina Planting Mølmann. Bokverket lansert i Tromsø, Harstad og Hammerfest; foredragsturné/lansering planlagt i Alta, Berlevåg/Gamvik, Nordkapp og Lakselv.
- Panelsamtale på Riksantikvarens høstmøte om kulturminner, krig & konflikt (Nina P. Mølmann)
- Formidlingsoppdrag på radio, tekstbidrag til Alta Museums nettutstilling *Flukt, håp og frihet*.
- Utstilling: Heidi Persens Ládjogaphir – i formødrenes fotspor» inkl. foredrag og miniverksted

Gamvik museum:

- Utstilling: Se torsken! Utlån fra Tromsø Museum
- «Portrett av et fiskevær» intervjuer, samling av historiske foto og arkivmateriale samt ny fotografering av innbyggere, natur og hendelser i løpet av ett år i fiskeværet Gamvik. Utstillinger og avis/ trykksak.
- «Hva skjer med det ufortalte – fra oppblomstring til oppgjør» Om framveksten av antisemittismen og nazismen i Gamvik kommune på 1930-tallet og konsekvenser av NS-medlemskap etter frigjøringen av Øst-Finnmark i 1944 – 45 Samtale mellom forsker Nina Planting Mølmann (Gjenreisningsmuseet) og antropolog Marie Henriksen (Lillevik-arkivet)
- Sannhets- og forsoningskommisjonen Presentasjon av Sannhetskommisjonens arbeid ved kommisjonens rådgiver Inger Elin Utsi.
- «Internatliv – den unike historien om skoleinternatene i Finnmark». Foredrag ved forfatter Ingjerd Tjelle

- Bokbad; Forfatter Trine Hamran forfatter av boken “Sannhet og forsoning” i samtale med journalist Martin Mortensen om flyulykken på Grytøya.
- Bokbad: Forfatter Roger Albrigtsen «Med krigen som skygge»
- Film: Visning av filmen «Karenina & I» etterfulgt av en samtale med regissør Tommaso Mottola og skuespiller Gørild Mauseth.

Slettnes fyr:

Slettnes fyr har vært under oppussing og delvis tilgjengelig på grunn av Kystverkets disponering av 6 av fyrets 11 utleierom. Dette har selvsagt redusert vår mulighet til både aktivitet og utleie i 2022.

Kystverket har i samråd med Slettnes fyr gjennomført følgende tiltak i 2022:

- Totalrestaurering av anleggets båthus.
- Slutført bygningsmessige tilpasninger til ny kafedrift i «Kafebygget» i samråd med TFFK/ Riksantikvaren
- Omfattende utbedringer av anleggets vann og avløp
- Etablert peis i fyrmesterboligen

Slettnes fyr har gjennomført følgende tiltak i 2022:

- Omfattende gjennomgang av anleggets bygninger – status og behov – og framtidig bruk
- Utarbeidet planer for rydding og klargjøring for ny bruk
- Daglig løpende vedlikehold, ettersyn, vakthold og bestilling av fagarbeidere
- Oppføring av gjester, klargjøring av rom, transport av sengetøy m.m. til vaskeriet i Mehamn
- Iverksatt oppstart av planlagt oppussing av alle rom – videreføres vinter 22 / 23
- Lagt til rette for – og gjennomført flere kulturarrangement i anlegget.
- Planlagt og innhentet tilbud for oppgradering av soverom, kafe og formidlingsrom

Berlevåg Havnemuseum:

- Samefolkets dag: åpning av utstillingen 100 samiske portretter av Torgrim Halvari.
- Besøk av 1.-3. klasse med tema steinalder. Produksjon og utprøving av redskaper
- 11. mars: Museet arrangerte feiring av Litauens uavhengighetsdag i samarbeid med lokale litauere.
- Kvenfolkets dag 16. mars: opplegg med skolen, kombinert markering av samefolkets dag, kvenfolkets dag og Litauens uavhengighetsdag
- Vandreutstillingen «Mesteparten av tiden er vi et annet sted» av Anders Jørgensen i Lokstallen.
- Foredrag om pomorhandelen v/Caroline Serck Hanssen
- 9. juni: Kystens dag.
- Uke 29, sommer i Berlevåg: Åpning av Terje Grimens vandreutstilling om Repparfjorden i Lokstallen
- Foredrag om samiske stedsnavn i Berlevåg kommune v/Yngve Johansen.

- Utstilling: Se torsken! Utlån fra Tromsø Museum

Nordkappmuseet:

- *Gammeldags jul, juleutstilling*
- Fri som en fugl, utstilling av Erica Kimberly Haugli
- Det meste av tiden er vi et annet sted, fotoutstilling av Ander Jørgensen.
- Markering av Frivillighetens år, samarbeid med Nordkapp kommune og frivilligsentralen.
- Is-skulpturer med kunster Lena Wirkola, flere arrangement med skoleklasser, barnehager og pensjonistene
- Samiske uke med flere arrangement som is-workshop
- Samefolkets dag Utstilling med Per Ivar Somby
- Familielørdag i samarbeid med Nordkapp Frivilligsentralen.
- 1000 Samiske portretter, utstilling med fotografier av Torgrim Halvari.
- Kystens dag
- Havet det gir – Havet det tar, sommerutstilling med malerier av Einar Berger.
- Oljevernet 50 år. Samarbeide med Kystverket og kystverksmuseene.
- Repparfjorden 22:45 - 22.08.2021, kunstutstilling av Terje Grimen, under Nordkapp Filmfestivalen

Foldalbruket:

- Solfest i bua under Vinterfestivalen 2022 i mars
- Bokbad og pubkveld i bua «Mun Dajan- Samisk Litteraturfestival
- Oppgradering av hovedutstillingen
- Ny fotoutstilling «Elisabeth Meier»
- Arena for «Chrisfestivalen 2022»
- Museum og kafe var åpne daglig i perioden 20.06 – 19.08.22

Måsøy museum:

- Museet har tilbudt utstillingene "Andre verdenskrig, Evaluering og gjenreisning", "Partisaner" og "kjente mennesker fra Måsøy".
- Grunnet avdelingsleders permisjon og utordringer med å finne er erstatter, har aktiviteten vært lav i 2022. Ledig fast stilling som avdelingsleder er utlyst.

Besøksutvikling 2022

2022 var det første året uten covid-restriksjoner siden 2019. Dette medførte at vi så en endring i turisme fra i hovedsak norske og finske besøkende i covid-perioden til mer blandet

nasjonalitetssammensetning i 2022. Våre museer har imidlertid hatt et stort fokus på lokalpublikumsutvikling og lokal relevans.

Vi har oppnådd god kontakt med lokalsamfunnet, både institusjoner som skoler og barnehager, og med enkeltpersoner. Vi ser spesielt at mange setter pris på at vi arrangerer åpne formidlingstilbud gratis. Kystmuseene har stort fokus på våre museers samfunnsrolle, museumsfaglige kvalitet, legitimitet, relevans og representativitet, både lokalt, regionalt og nasjonalt. Vi har også gjennomført interne faglige prosesser med fokus på utvikling, eller endring av museenes arbeid med våre ansvarsområder samt sett på hva dette innebærer for vår kontakt med våre eierkommuner, 3.sektor, skoleverket, næringslivet og relevante offentlige institusjoner. Dette danner grunnlaget for en bred tilnærming til MKGFs kartlegging av våre museers nåværende og framtidige publikumsgrunnlag

Det er registret en økning i antall besøk, men vi merker fortsatt effekter av den internasjonale situasjonens effekt på turistmarkedet. Vi har lagt inn et nytt anslag på besøk til Slettnes fyr, basert på en vurdering av økning av bobilturister til området. Det er videre gjennomførte nye manuelle tellinger av besøk på Fuglenesodden friluftsmuseum. Det vurderes installasjon av automatisk telling på Slettnes fyr, Fuglenesodden friluftsmuseum og «Slippen» i Honningsvåg.

Forventet besøk i 2022 var estimert til 15 000, resultatet viser et samlet besøk på 30 310, dette innebærer at vi er på veg opp mot museets nivå før Covid- 19.

Museet hadde en økning i antall besøkende i 2022 med 15 524 i forhold til 2021.

Tab. Besøksutvikling avdelingsvis 2019 - 2022

	2019	2020	2021	2022	Endring antall besøk
Gjenreisningsmuseet	26405	6925	6175	9184	3009
Måsøy museum	898	151	227	220	-7
Nordkappmuseet	13192	4691	4999	9018	4019
Foldalbruket	2489	1570	1911	2744	833
Gamvik museum/ Slettnes fyr	4068	565	696	5547	4851
Berlevåg Havnemuseum	1798	2003	698	1226	528
Tirpitz?/Fuglenesodden			80	2371	2291
Kystmuseene totalt	46573	15905	14786	30310	15524

Digital formidling og kommunikasjon

Avdelingene jobber aktivt med digital formidling og dialog med vårt publikum. I tillegg til nye nettsiden benyttes Facebook og/eller Instagram for å informere om våre arrangement og tilbud.

I 2022 ble det produsert videoer på Instagram, Facebook og YouTube med over 3000 registrerte nedlastinger. Dette omfatter formidling av vårt arbeid med samlingsforvaltning, digitale fordelingsoppgaver knyttet til utstillinger, formidling av arkivmateriale samt presentasjon av historisk filmmateriale og oppgradering av våre nettutstillinger.

Målgrupper til digitale opplegg

Vi har produsert videoer for både barn og voksne, der en spesielt søker å formidle historie om Gjenreisningsmuseets to satsningsområder: tvangsevakuering og gjenreisning. Det er publisert videoer på Youtube, Facebook og Instagram, og på våre egne nettsider har vi en oversikt over videoer vi har produsert samt noen av våre presentasjoner som er filmet av andre.

Gjenreisningsmuseet har utviklet interaktive digitale oppgaver for barn, knyttet opp mot utstillinger der vi bruker gjenstander fra samlingene våre: Her har en gitt et tilbud om diskusjonsoppgave, en oppgave som skal inspirere til historiefortelling, og to fargeleggingsoppgaver. Vi har fått god tilbakemelding på de digitale oppgavene våre, både fra lærere via sosiale medier, og direkte fra lærere, elever og familier når vi har brukt oppgavene ved museet.

Ved Gjenreisningsmuseet er det videre produsert to podcastepisoder til den nye podcastsatsning «Gjenreisningsbataljonen». Disse to ligger ute på YouTube. Den ene episoden har hittil fått 221 lyttere, mens den andre har hatt 428 lyttere. De to episodene blir lagt ut som nedlastbare podcastepisoder hos Anchor (Spotify) og det planlegges innspilling av ytterligere fire episoder.

Forskning og nettverksarbeid

Forskningsinnsats ved Kystmuseene

Forskning skal være en av våre kjerneoppgaver. Forskningsleder, i direktørens stab, har ansvar for forskningsarbeidet i museet. I tillegg er forskningsleder faglig rådgiver for å fremme og kvalitetssikre kunnskapsproduksjon og -utviklingen i museet.

I 2022 vedtok styret en strategisk plan for forskning og kunnskapsutvikling. Museets målsettinger er klart definert samt at prioriteringer og krav i forhold til kunnskapsutvikling og forskning, er tydeliggjort. Den strategiske planen skal danne grunnlaget for avdelingsvise handlingsplaner.

Museet deltar i flere pågående forskningsprosjekter. «Dutkan Davin» er et samarbeidprosjekt mellom museer i Troms og Finnmark, samt UiT- Norges arktiske universitet. Formålet er å fremme forskning ved institusjonene, og målet er minst to fagfelleverderte artikler og en ny søknad om forskningsbasert samarbeid mellom museene. Finansieringen er gitt av Kulturdirektoratet.

Prosjektet «Hva skjer med det ufortalte?» er initiert av Vestagdermuseet og er finansiert gjennom Kulturdirektoratet. UiT-Norges arktiske universitet deltar i tillegg til Vestagdermuseet og Kystmuseene. Formålet med dette prosjektet er å utforske langtidskonsekvensene av krig hos enkeltmennesker, og metoden bygger på intervju med flere generasjoner i samme familie. Dette er et tema som i liten grad er undersøkt i Norge, og det finnes ingen teoretiske arbeid rundt det. Prosjektet har derfor som formål å publisere fire fagfelleverderte artikler der den ene skal omhandle teoretiske perspektiver.

Fornyning

Vi har et stort fokus på våre museers lokale og regionale relevans, og samfunnsrolle. Fornyning av våre museer er i hovedsak knyttet til utvikling av nye og relevante tilbud til lokalbefolkningen.

Erfaringer med de siste års bortfall av besøk og egen inntekter, har preget vårt faglige utviklingsarbeid og nytenking i 2022. Alle avdelingene har sett en klar sammenheng og synergieffekt ved vårt fokus på lokal samfunnsrolle, relevans, samskapning med lokalbefolkning – og den nye markedssituasjonen som traff oss som følge av situasjonen for reiselivet i Finnmark. Vi har i 2022 høstet gode erfaringer med utvikling av formidlingstilbud på Youtube, Facebook og andre digitale plattformer samt gjennom etablering av småskala formidlingstilbud tilpasset endringer i publikumsgrunnlaget.

Målsetting for dette arbeidet er at vi skal kjenne til våre lokalsamfunns historier og kulturarv, men også være tett på dagens innbyggers utfordringer og ønsker. Intensjonen er at museet kan bidra til meningsutveksling, deltagelse og engasjement for å bygge en bedre samtid og framtid. I tråd med vår samfunnsrolle har vi 2022 sett betydningen av lokal erfaring som en kilde til kunnskap om våre lokalsamfunn. Vi har søkt å utvikle konkrete tiltak med utgangspunkt i våre naturgitte fortrinn og ressurser samt befolkningens verdier, tradisjoner og kunnskap.

Vi har aktivt søkt opp og dokumentert små og store livsfortellinger som understøtter dette. Museets ansatte har i sitt daglige arbeid inkludert befolkningen, på tvers av alder, språk og kulturbakgrunn.

Kystmuseene har i 2022 videreført tiltak for styrking av museets ulike fagmiljø, etablering av nye systemer for faglig samarbeid innad i selskapet samt utredning av nye satsingsområder og nye modeller for drift av to av museumsavdelingene (Måsøy museum og Gamvik museum)

Måsøy museums planer om utvikling avventer en kommunal beslutning om iverksetting av planer for et nytt museum.

Gamvik museums har fulgt opp intensjonen gjennom utstilling og presentasjon av lokalavisen «Portrett av stedet, tiden og folket i fiskeværet Gamvik». Dette prosjektet er et resultat av et omfattende arbeid, men intervjuer, samling av historiske foto og arkivmateriale samt ny fotografering av innbyggere, natur og hendelser i løpet av ett år i fiskeværet Gamvik. Vår multikulturelle hverdag preges av folk fra ni ulike nasjoner – i et lokalsamfunn med 220 innbyggere. Avisen på 200 sider reflekterer dette, både ved sitt innhold og den trespråklige presentasjonen, på engelsk, norsk og russisk. Avisen foreligger i 2000 eksemplarer, i PDF-versjon og som en digital presentasjon på nett. Den er ISBN-registret.

Selskapet har innført retningslinjer og krav til standard og kvalitet innen økonomiforvaltning, forskningsetikk, bruk av digitale plattformer og forvaltning av kildemateriale. I 2022 ble det etablert en ny nettside og en ny designprofil for alle våre avdelinger og for selskapet.

Nærhet til folk gir store muligheter for dialog mellom museum og lokalsamfunn. Nærhet til de som tar beslutninger lokalt har ført til god politisk støtte for museumsvirksomheten. Selskapets ledelse har i 2022 samarbeid med avdelingslederne om en tydeliggjøring av våre museers lokale, regionale og nasjonale oppdrag i tråd med selskapsavtalen og sentrale museumspolitiske føringer.

Museene for kystkultur og gjenreisning i Finnmark IKS er en av Finnmarks største kulturinstitusjoner og faglige sett den mest vidtrekkende i vår region. Denne viktige posisjonen skal tydeliggjøres og utvikles de kommende årene.

Følgende overordnede perspektiv ligger til grunn for selskapets videre faglige utvikling:

- Kystkultur er samlet sett kunnskap om det marine ressursgrunnlaget, fiskerienes spesifikke næringsmessige kjennetegn, havressursenes beskatning som grunnlag for sysselsetting, særtrekk ved levesett og bosettingsmønster i fiskevær og bygder. Dette er premissgivende for våre museers samfunnsrolle. Vi forvalter kunnskapen om de lange historiske linjer om livsgrunnlaget langs vår kyst – fra 10.000 år tilbake og inn i vår samtid.
- Økt satsning på kvensk og samisk tradisjon, kultur og livsform er nært knyttet til våre museers ansvar og rolle for forvaltning, forskning og formidling av den kvenske og kystsamiske kulturen. Våre museer har en stor oppgave med å løfte fram fiske, småbruk og utmarksnæring som en viktig del av kvensk og kystsamisk livsform og kultur. Den kvenske og kystsamiske identiteten har gjennomgått en langvarig fornyingsprosess og må redefineres med økt fokus på kulturelle kjennetegn, ferdigheter og virksomheter knyttet til lange, men underkommuniserte kvensk og kystsamiske tradisjoner. Gjennom en økt satsning på formidling av den samlede kvenske og samiske kulturen, skal våre museer i særdeleshet bidra til synliggjøring og anerkjennelse av den kvenske og kystsamiske opprinnelsen, verdier, ferdigheter og livsform – historisk og i vår samtid.
- For byer, bygder og fiskevær langs finnmarkskysten er museene de eneste offisielle kulturinstitusjoner med et tydelig mandat om dialog, kunnskaps- og demokratiutvikling, styrking av ytringsfrihet og invitasjon til kritisk refleksjon i tett samarbeid med innbyggerne. Økt relevans for vårt omliggende samfunn er derfor en prioritert oppgave. Våre museer er viktige kulturformidlere, møteplasser og kunnskapskilder for individ og samfunn. Nærhet til folk gir store muligheter for dialog mellom museum og lokalsamfunn. Nærhet til de som tar beslutninger lokalt har ført til god politisk støtte for museumsvirksomheten. Det stilles i den sammenheng økte krav til relevans og synlighet. For at innbyggerne skal ha tilgang til museum med høy faglig integritet og standard bør det fortsatt satses på høy faglig kompetanse i ansettelser og ved å tilby mulighet for videreutdanning og forskningsfri.
- Gjenreisningsmuseet har en ledende posisjon blant museene i Norge når det gjelder forskning på de unike, lokale erfaringene og de menneskelige, kulturelle og samfunnsmessige konsekvensene av hendelsene i det nordlige Norge i en viktig

epoke av norsk krigs- og etterkrigshistorie. Alle våre museer har i tillegg en betydelig rolle som kunnskapsutviklere og formidlere av våre lokalsamfunns krigs- og gjenreisningshistorie. Krigserfaringen og gjenreisningen av Finnmark har etter andre verdenskrig preger folks identitetsfølelse og behov for kunnskapsproduksjon samt at kravet om større plass i de nasjonale fortellinger om krigen i Norge, legitimerer museumsvirksomheten

- Våre museer skal sette lokale og regionale hendelser i en nasjonal og internasjonal sammenheng. Vi har et betydelig oppdrag med å bevitne og belyse Finnmarks lange tradisjoner for internasjonal kontakt. Her er både handel, kulturutveksling og arbeidsinnvandring sentrale historiske referanser og samtidsfenomen som våre museer må forholde seg til. Dette har vi lange tradisjoner med å forvalte i våre museer. Regionen har et mangfoldig kunst og kulturuttrykk, flerkulturell historie og kompetanse. Her har våre museer verdifulle erfaringer fra ulike faglige tilnærminger til dette omfattende innsatsfeltet, med overføringsverdi til andre museer og samfunnet for øvrig. Finnmark opplever på den ene siden store demografiske framtidsutfordringer med dramatisk fallende folketallsprognoser, på den andre siden ser vi at det fortsatt er en betydelig arbeidsinnvandring knyttet til våre fiskerier. Dette preger våre samfunn og det setter nye krav til vår kompetanse, både til museers evne til å være museum for våre nye innbyggere og til forskning og formidling knyttet til de samfunnsendringer dette innebærer.

Leif Vidar Olsen
Styreleder Leif Vidar Olsen.

Jan Erik Raanes
Nestleder Jan Erik Raanes

Gry Paulgaard
Styremedlem Gry Paulgaard

Knut Bjørn Lindkvist
Styremedlem Knut Bjørn Lindkvist

Anne Therese Seppola
Styremedlem Anne Therese Seppola

Jon Trygve Bergsåker
Styremedlem Jon Trygve Bergsåker